SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 233. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 8, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 8-го ГРУДНЯ 1994 Ч. 233. РІК CI

ПДВУ закликає скликати Конституційну асамблею

Київ (Р. Р.). — Тут у понеділок, 5-го грудня, Координаційна рада Партії Демократичного Відродження України поширила заяву і з закликом зібрати конституційну асамблею.

У заяві ПДВУ сказано: „Криза, що охопила Україну — всебічна і глибока. Подолати її можна лише послідовно здійснюючи взаємопогоджені заходи. Поряд з ринковою реформою економіки пріоритетним є створення правної бази для економічної та політичної демократії... Сучасний основний закон для цього непридатний, оскільки в його основу покладені принципи, неприйнятні для суверенної демократичної держави. Настав час здійснювати пропозицію, яку протягом більш як двох років обстоюють партії демократичного спрямування — скликати конституційну асамблею з метою ухвалення конституції України".

На думку керівників ПДВУ, конституційна асамблея має бути скликана за погодженням між Президентом та Верховною Радою України і складатися з народних депутатів України, представників державної виконавчої влади, місцевих органів влади і політичних партій.

Координаційна рада ПДВУ в дальшій праці партії плянує: союз з партіями та організаціями демократичного напрямку з перспективою переростання в об'єднану партію; включення до цього союзу широкого кола громадських організацій, перетворення цього об'єднання у міцний бльок, який виставлятиме єдиного кандидата у кожній окрузі під час наступних виборів Президента, прем'єр-міністра та членів уряду. Промовці відзначили, що найбільш успішно налагоджується співпраця ПДВУ з Трудовим Конґресом України.

Бабич став „Людиною Кварталу"

Київ (Р. Р.). — Тут в кінці листопада українські газети повідомили, що президент Міжнародної ради директорів Української Фінансової Групи Валерій Бабич визнаний людиною кварталу серед найбільших підприємців Східної Европи.

Таке рішення виніс йому европейсько-аналітичний журнал, який видає „Волл Стріт Дфорнал". Редактори журналу пишуть, що за чотири роки український підприємець нав'язав корисні виробничі інвестиційні і торговельні зв'язки з численими фірмами в Україні і за кордоном, і став промінентною фіґурою в українському бизнесі. Завдяки В. Бабичеві мали успіх переговори з Европейським банком реконструкції і розвитку про створення банку для фінансування різних проєктів та українського експорту. В. Бабич користується популярністю і в Україні.

Але громадяни України вже не вірять нікому. Ще зовсім бедавно здавалися цілком благополучними та успішними різні трасти та комерційні банки, які сьогодні оголосили себе банкрутами. Це банк „ІНКО", трестові компанії „Левіта", „Фінтраст", „Магнум-92", „Алькор", „Альта", „Тисса", „Обрій і К", „Еріка", „Едельвейс", „Ліа", „Коршун", „Українська народна трасова компанія", „Купер-Шмідт-Маркет", „Асторія-траст", „Бизнес-траст". Проти керівників цих компаній порушено карні справи, але, виглядає, що всі вони разом з чужими грішми зникли і спокійно розкошують десь за кордоном. Перевіряється діяльність трастів „Інніс-Інвест" і „Ромаса", а їхні керівники вже також зники.

Щодо банку „Інко", то про нього газета „Києвскіє Вєдомості": клієнт А. Скорик вклав 1,500 дол. у вересні 1991 року на три роки. Йому обіцяли виплатити дев'ять відсотків річних за перший рік, 12 відс. за другий. І ось пройшло три роки і він отримав 61,100 карбованців дивіденди, тобто менше, ніж один доляр, бо доляр сьогодні коштує 130,000

(Закінчення на стор. 4)

ПОЇЗДКА Л. КУЧМИ В МАДЯРЩИНУ БУЛА УСПІШНОЮ

Київ (Р. Р.). — Як уже інформовано, тут у понеділок, 5-го грудня Президент України Леонід Кучма, перебуваючи в Будапешті, Мадярщина, у рамках наради з безпеки і співробітництва в Европі НБСБ, зустрівся з Президентом ЗСА Биллом Клінтоном, президентом Росії Борісом Єльцином і прем'єр-міністром Великобританії Джаном Мейджором і вони підписали меморандум про ґарантію безпеки у зв'язку з приєднанням України до договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ), а також до договору Старт-1.

У документі підкреслено, що країни НБСЕ будуть стримуватися від погрози силою або її застосування проти територіяльної цілісности і політичної незалежности України і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використана проти України, за винятком самооборони чи якимсь іншим чином згідно зі статутом ООН.

Керівники держав також зобов'язалися стримуватися від економічного тиску, скерованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітетові, і таким чином отримати якісь переваги. В меморандумі міститься зобов'язання допомагати Україні як державі-учасниці ДНЯЗ, яка не володіє ядерною зброєю, у випадку, якщо Україна стане жертвою аґресії чи об'єктом загрози аґресії з використанням ядерної зброї. Після підписання меморандуму сторони обмінялися ратифікаційними грамотами, а Президент Л. Кучма подякував Б. Клінтонові, Б. Єльцинові та Дж. Мейджорові, відзначивши, що ця подія має для України велике значення.

У нарадах НБСЕ взяли участь керівники 52-ох европейських держав, а також керівники ряду неевропейських держав і організацій. Разом з Президентом Л. Кучмою, Україну репрезентували: міністер закордонних справ Геннадій Удовенко, голова Адміністрації Президента Дмитро Табачник, секретар Ради Національної Безпеки Володимир Горбулін, голова Комісії Верховної Ради в закордонних справах Борис Олійник, амбасадор України в Мадярщині Дмитро Ткач, заступник міністра оборони Іван Біжан та інші офіційні особи.

Президент Л. Кучма зустрівся також з Президентом Мадярщини Арпадом Ґйонцем і вони домовилися про необхідність поглиблення співпраці. Г. Удовенко, Д. Табачник та Б. Олійник зустрілися з керівниками Товариства Української Культури в Мадярщині.

Відбулася також зустріч Президента Л. Кучми з міністром закордонних справ Ізраїля Шімоном Перезом, який сказав, що зовнішня політика Л. Кучми стала для нього приємною несподіванкою, оскільки раніше було побоювання, що новий Президент України піде більш бойовим шляхом. Віднині, сказав Перез, Ізраїль повертається обличчям до України. Під час зустрічі сторони домовились, що найближчим часом 700 громадян України поїдуть на навчання до Ізраїля. Передбачається також і поширення співпраці в різних галузях.

БЕОҐРАД ВДАВСЯ ДО ОБМАНУ

Сараєво, Боснія. — Західні газети, покликуючись на інформаційні джерела ООН, повідомляють, що боснійським та хорватським сербам минулого тижня не вдалося б завоювати понад третину біхачського мусулманського анклкяву, проголошеного ООН „зоною безпеки", якби Беоґрад, всупереч власному надавньому запевненню, не подав їм збройної допомоги.

Існують підтверджені розвідувальними органами докази, а також свідчення міжнародних спостерігачів, що зі Сербії в Боснію надходило паливо для танків, а також броневики, гелікоптери і бойові ракети.

Беоґрадський тижневик „Свєт" оприлюднив дані про те, що у бойових діях під Біхачем брала участь велика поліційна формація з Беоґраду, переодягнута в цивільний одяг. І щось більшого: є свідки участи в боях під Біхачем не лише поліційних, але й реґулярних військових сербських формацій.

Як відомо, два місяці тому президент Сербії Слободан Мілошевіч, домагаючись скасування протисербських міжнародних санкцій, пообіцяв більше не підтримувати боснійських і хорватських сербів збройно і технічно.

З приводу зміненої боснійської ситуації американські консервативні законодавці висловлюються в тому сенсі, що Беоґрад виставив на посміховисько міжнародні миросні сили в Боснії, які, як виявилося, не здатні захистити ні мирне населення, ні навіть самі себе. У зв'язку з подібним розвитком подій генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Ґалі, відвідавши Сараєво, сказав, що є можливим повне виведення 24,000 мироносців ООН з території колишньої Юґославії.

НІМЕЧЧИНА ПІДТРИМУЄ НАДАННЯ КРЕДИТІВ УКРАЇНІ

Київ (Р. Р.). — Амбасада Німеччини в Україні оприлюднила роз'яснення, що пресовий центр „Гаряча лінія" у своєму повідомленні неправильно подав настанову Німеччини до надання Україні кредиту від Европейського союзу в сумі 100 міл. екю.

У роз'ясненні сказано, що Німеччина в рамках ЕС виступила за надання такого кредиту для стабілізації платіжного балянсу. Федеральний міністер фінансів Німеччини Вайґель, який тепер головує в Раді европейських міністрів фінансів (ЕКОФІН), передав цю пропозицію своїм колеґам ще 10-го жовтня 1994 року. Коли ж це питання не пройшло, міністер фінансів Німеччини написав листа своїм европейським колеґам і закликав їх підтримати Україну. Оскільки в деяких країнах все ще існують сумніви, канцлер Гельмут Коль за кілька днів до чергового засідання ЕКОФІН також звернувся до всіх керівників урядів країн Европейського союзу та до керівників урядів країн, які є кандидатами до ЕС — Фінляндії, Норвеґії, Швеції та Австрії. Німеччина і надалі обіцяє докладати всіх зусиль для досягнення єдиної думки в цьому питанні.

У Будапешті закінчилась конференція

Будапешт, Мадярщина. — Вершинна конференція безпеки та співробітництва в Европі закінчилась з посмаком безнадійности, бо керівники 52-ох країн не зуміли знайти розв'язки для закінчення воєнних дій у Боснії. Конференція, яка на думку Уряду президента Билла Клінтона мала створити „архітектуру нової безпеки" для Европи, зовсім не вив'язалась зі свого завдання.

Коли запропоновано схвалити резолюцію, яка засуджувала існуючі воєнні дії на Балканах, проти виступила Росія, заявляючи, що це може пошкодити у дипломатичних переговорах тих п'яти держав, які намагаються добитися замирення у колишній Юґославії. Іншу резолюцію запропоновану головою конференції, прем'єр-міністром Мадярщини Ґюлою Гйорном, де говорилося про допущення конвоїв гуманітарної допомоги, відкинула делеґація Боснії, заявляючи, що тут ідеться про припинення збройного нападу, а не гуманітарних потреб.

Не допомогло в будь-який спосіб загальній ситуації також і вороже наставлення Росії на спроби ЗСА зміцнити впливи Нато в Европі та взагалі на будь-які спроби західніх країн припинити воєнні дії сербів на Балканах.

Все це спровокувало гостру реакцію зі сторони німецького канцлера Гельмута Коля, який сказав, що „це все можна назвати тільки катастрофою" коли зібрані на конференції керівники держав неспроможні зробити нічого, щоб припинити бої, які точаться всього тільки 200 миль від Будапешту.

У загальному на думку політичних аналітиків вершинна конференція у Будапешті була цілковитою невдачею.

ВІОЛЬНЧЕЛЬНИЙ КОНЦЕРТ В УІА

Ню Йорк. — Тут у неділю, 18-го грудня, в Українському Інституті Америки в серії „Музика в Інституті" відбудеться пополудневий концерт з участю віольончелістів Сурена Баґратуні, Наталії Хоми та їх доньки Марти Баґратуні. Початок о год. 3-ій дня. У програмі— твори Генделя, Телемана, Куперена, Вебера, Бартока, Худояна, Дебюссі та інших композиторів. Вступ—20 дол.

СИМФЕРОПІЛЬ. — Верховна Рада Криму 28-го листопада ухвалила рішення розглянути наступного тижня текст звернення до Державної думи Росії з проханням виступити ґарантом кримської державности, надіслати на півострів російську делеґацію для участи у праці Верховної Ради Криму

ЛЬВІВ. — Створенню французького культурного центру у Львові була присвячена зустріч з посадником міста Василем Куйбідою гостей із Франції Сесилі Рошет і Бернарда Вантомма. Передбачається, що центр популяризуватиме французьку мову та вдосконалюватиме методику викладання її, забезпечуючи фахівців та літературу..

Вирішується доля пам'ятника українським нацистським жертвам в Австрії

Вінніпеґ, Ман. (М. М.). — Вже від 1989 року йшли старання Світової Ліґи Українських Політичних В'язнів з осідком у Вінніпезі, щоб в колишньому концтаборі Ебензе збудувати українським жертвам гідний і тривалий пам'ятник. Після двох офіційних відмов в міністерстві внутрішніх справ Австрії в 1991 і 1992 роках.

Головна управа СЛУПВ звернулася з протестом і проханням до вищих інстанцій Австрії. Крім державних чинників України, в справу встрянув теж амбасадор Австрії в Канаді. Остаточно справа опинилася на вирішенні перед Федеральним канцлером Австрії д-ром Францом Враніцким.

В інтерв'ю з головою Австрійсько-Українського Товариства Борисом Ямінським канцлер Ф. Враніцкій ясно і недвозначно висловився в цій справі, а співрозмовник Б. Ямінський так її з'ясував в своєму інтерв'ю, поміщеному в „Вістях з України" (Київ, ч. 44):

„На завершення інтерв'ю федеральний канцлер Австрії торкнувся проблем, що заважали відкрити пам'ятну дошку в колишньому концтаборі Ебензе (складовій частині Мавтгавзену) у верхній Австрії на вшанування пам'яті загиблих там українців під час жахливого нацистського панування. Канцлер Враніцкій сказав: „Усе, що залежить від мене, щоб зняти перешкоди, які стоять на шляху вирішення цього питання, я готовий зробити в будь-який час із задоволенням. Дуже зацікавлений і був би радий, звичайно, якщо доведеться, взяти участь у відкритті цієї дошки".

Головна управа СЛУПВ плянує відкриття цієї пропам'ятної дошки в травні наступного року з нагоди 50-річчя звільнення з нацистських концтаборів не тільки українських політичних політв'язнів, але всіх інших націоналностей.

Казахи вимагають кари смерти для А. Солженіцина

Алма-Ата, Казахстан. — Представники казахського громадського руху „Азат" („Свобода") виступили у столичній газеті „Орда" зі заявою, в якій вимагають кари смерти для російського письменника Алєксандра Солженіцина. Його звинувачують у намаганні поставити під сумнів законність казахсько-російського кордону й у фальсифікації дійсного становища російськомовного населення Казахстану, яке, як відомо, кількісно вже переважає корінних казахів.

У відповідь провід російської громади Казахстану в листі до генерального прокуратора республіки вимагє негайно заборонити діяльність руху „Азат", уважаючи його шкідливим для „непорушної російсько-казахської дружби".

КИЇВ. — Президент України створив Фонд Ділового Співробітництва „Україна". Фонд має сприяти проведенню радикальних економічних реформ, створенню ефективного механізму взаємодії державного та приватного секторів економіки і підтримувати іноваційні програми.

Відвідини з України, про які мало знаємо

Делеґація з Калуша із своїми американськими приятелями в Дейтоні, Огайо.

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Здається немає тепер місяця, щоб тут не з'являлися поодиноко чи групами меншими або більшими наші земляки, яких запрошують до ЗСА різні півофіційні чи таки громадські групи, щоб навчити українців досвіду в дуже різних ділянок.

Ця надзвичайно корисна ініціятива американського державного апарату дуже часто, нажаль, проходить непомітно для наших українських громад, або із тими, дорогими нам, гостями мають припадкові зустрічі поодинокі особи.

Так трапляється і нам, з цією різницею, що ми із свого журналістичного обов'язку і бажання шукаємо та розпитуємо де і хто приїхав та яке завдання має група чи поодинокі представники з України.

Отож недавно знову припадково ми мали нагоду зустрітися із представницею однієї із численних груп відвідувачів з України. Тим разом це була група представників управління міста Калуш, в західній Україні, в числі шість осіб, що приїхали на деякий час під проводом свого посадника із дуже відомим для українців прізвищем Роман Сушко (хоча не знаємо чи він родич славного політичного і підпільного діяча поміж двома світовими війнами, полковника Українських Січових Стрільців Романа Сушка).

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

СВІТОВИЙ БАНК і ряд західніх країн висловили готовість у найближчі тижні передати урядові палестинської автономії до 180 міл дол. у формі кредитів і безплатної допомоги. Ці гроші, як сподівається палестинський лідер Ясір Арафат, дадуть можливість розв'язати найбільш гостру проблему злиденної Ґази — безробіття. Адміністрація автономії плянує створити декілька тисяч місць праці для своїх громадян, які через терористичні акції ісламістів втратили працю в Ізраїлі. Не в меншій мірі гроші потрібні на утримання поліції, будівництво очисних споруд і доріг.Тепер у смузі Ґази мешкає 750,000 палестинців, а безробіття там доходить до 50 відсотків.

В РАДІ БЕЗПЕКИ ООН розповсюджено лист голови Верховної Ради Грузії Едуарда Шеварднадзе з приводу того, що 26-го листопада Абхазія затвердила свою власну конституцію. „Цей крок спрямований на унеможливлення грузинсько-абхазьких переговорів",— підкреслюється у листі. Е. Шеварднадзе стверджує, що Абхазія прийняла конституцію, здаючи собі справу, що Грузія не вестиме з нею переговорів як з незалежною державою і суб'єктом міжнародного права і закликав Раду безпеки вжити усіх необхідних заходів аж до застосування санкцій, передбачених статутом ООН.

ГРУПА АНГЛІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ спеціялістів оприлюднила в Каїрі, єгипетській столиці, звіт щодо теперішнього військового потенціялу Іраку. Автори звіту підкреслюють, що хоч Багдад під час війни у Перській затоці втратив майже половину всіх своїх танків, броневиків, гармат, а також найновіші бойові літаки, і загальна кількість бригад в іракській армії зменшилася з 68 до 30, іракський генералітет за три останні ріки здійснив успішну модернізацію збройних сил. Англійські військові експерти пишуть, що військові формації Іраку, діючи проти шіїтської опозиції на півдні країни і проти курдів на півночі, демонструють дуже вмілу тактику та чітку взаємодію з розвідкою і секретними службами.

ЕСТОНСЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала колишнього прем'єр-міністра цієї прибалтійської республіки Індрека Тооме, тепер відомого підприємця. Його затримано під час спроби дати хабаря у формі 2,400 дол. державному чиновникові. Він також намагався забезпечити фальшивими пашпортами своїх російських партнерів. Міністер внутрішніх справ Естонії Кайдо Кама запевнив, що арешт колишнього прем'єра „створить прецедент, який допоможе очистити суспільство від корупції", а впливова таллінська газета „Рагва Гааль" пише у зв'язку з цим:„Арешт Тооме свідчить, що наша спільнота прогнила ще не наскрізь і в Естонії ще є сили, здатні боротися з грішми".

В РОСІЙСЬКІОМУ МІСТІ Санкт-Петербурзі відбулася зустріч лідерів Російської комуністичної робітничої партії, Всеросійської комуністичної партії большевиків, Російської партії комуністів і Союзу комуністів Росії. Мета зустрічі — домовитися про об'єднання в одну політичну організацію, яка має замінити собою колишню КПСС, заборонену президентом Борісом Єльцином відразу після спроби державного перевороту у серпні 1991 року. Питання про об'єднання обговорювалося вже декілька разів протягом останніх трьох років, однак до позитивного висліду все ще далеко, бо жоден з провідників лівих російських партій не хоче позбутися керівного становища.

В АМЕРИЦІ

ЩЕ ДОБРЕ НЕ ЗАТИХ відгомін підтвердження офіційними чинниками поголоски про те, що секретар Державного скарбу Ллойд Бентсен, демократ з Тексасу та один із найчільніших дорадників президента Билла Клінтона має в пляні резиґнувати з державної служби, як засоби масової інформації подали вістку, що це стало фактом у вівторок, 6-го грудня. Л. Бентсен, якому тепер 73 роки не покине праці зразу, але залишиться до часу призначення нової особи на це становище, яким стане Роберт Рубін,теперішній голова Крайової економічної ради.

У ТОМУ САМОМУ ЧАСІ, як Нют Ґінґріч насолоджувався довір'ям своїх однопартійців, Білий Дім гостро скритикував його виступ у неділю,4-го грудня, на програмі „Зустріч з пресою" телевізійної мережі Ен-Бі-Сі, де він зробив не надто фортунний закид, що одна четверта працівників Білого Дому вживали наркотики недавніми роками. Шеф персоналу Білого Дому Ліон Панетта сказав кореспондентам засобів масової інформації, що це є „абсолютною неправдою" і ще одним доказом республіканської майбутньої тактики „очорнювань та інсинуацій".

КОЛИШНІЙ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ Ден Квейл знаходиться в лікарні, після того як лікарі відкрили згусток крови у його легенях. Лікарі у Медичному центрі Університету Індіяни плянували його після однотижневого перебування в лікарні звільнити до дому, але мусіли своє рішення змінити після того, як нова аналіза крови виказала, що кроворозріднюючі ліки покищо не дали бажаних результатів. З уваги на його захворіння та деякі обмеження активности, принайменше на місяць, аналітики побоюються, що це може спричинити відкладення проголошення його кандидатури на президента від Республіканської партії у виборах 1996 року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

НАТО, Боснія і Росія

Бомбардування військовими літаками ЗСА, Британії, Франції й Голляндії сербських становищ на прикордонному хорватському летовищі — не дало ніякого позитивного висліду, якщо йдеться про припинення сербської агресії на Балканах. Хоча президент Билл Клінтон думав, що серби „зрозуміють мову" того бомбардування і припинять дальшу війну, але він помилився. Серби схопили 500 мироносців, в тому сім українських, та проголосили, що у випадку дальшого бомбардування їх — вони вб'ють отих „закладників". Але тому, що у відношенні до Боснії різні члени НАТО мали різний підхід, настала загроза, що події на Балканах можуть пошкодити солідарності членських країн НАТО — наймогутнішої військово-політичної організації по обох сторонах Атлантійського океану. Тому 3-го грудня у Брюсселі, столиці Генерального секретаріяту НАТО, відбулася конференція міністрів закордонних справ членських країн НАТО плюс Росія з уваги на її ролю на Балканах, яка за традицією підтримує сербів політично і постачає їм зброю. На тій конференції у Брюсселі вирішили одностайно, що збереження згоди всіх членських країн НАТО є куди важливішою справою, як клопоти Боснії і дальша дія проти сербів.

Приявний на конференції російський міністер закордонних справ Козирєв домагався, щоб Росію прийняти до НАТО, як повноправного члена. Добре, що ту справу якось вдалося відсунути, бо це був би глум, щоб членом НАТО стала та Росія, проти якої у 1949 році постало НАТО, як військовий бар'єр проти голосно заповіджуваного маршу до Атлантичного океану. Російські большевики ще за влади Нікіти Хрущова нахвалялися: „Ми вас угробимо" і „шапками закидаємо". У практиці виявилося, що НАТО мало історичну заслугу, що воно не допустило до вибуху третьої світової війни. Все ж проблема поверх дволітньої війни на Балканах знову стала „другорядною".

Історичні дослідники запишуть вибух тієї війни, насправді сербської агресії проти державних усамостійнених членів Югославської федерації під верховодством Сербії, колишньому державному секретареві Джеймсові Бейкерові. Коли тому близько три роки у Хорватії і Словенії розпочався рух за державне унезалежнення, Бейкер поїхав до Хорватії і виголосив промову з пересторогою, щоб Хорватія не виступала з державного зв'язку з рештою членських країн Югославії, бо Америка не визнає державної незалежности Хорватії. Щасливо — Хорватія не злякалася, а маючи за собою Німеччину і Італію, добилася визнання своєї державности від Об'єднаних Націй і згодом також від Америки. Воно дещо пригадує історичну промову Джорджа Буша у Києві, в якій він ототожнив державне самовизначення України з самогубним націоналізмом. Різниця та, що Буш таки признав свою помилку і ще перед референдумом 1-го грудня 1991 року заявив готовість визнати державність України.

Дальший хід справ у Боснії переходить до Женеви, де безуспішно виринають різні компромісові проєкти мирно закінчити ту скандальну війну. Та остання конференція у Брюсселі не заперечила сумного факту, що нема у світі ефективного міжнародного апарату миру. Не є ним Об'єднані Нації і не є ним НАТО, а вже зовсім перестала ним бути Америка, яка відмовилася стати „жандармом міжнародного світу". Нема нікого, хто міг би прикоротити апетити навіть такої невеличкої держави, як Сербія.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Руденко

ПО ЛЕЗУ НОЖА

III

Тут я змушений вибачитися перед читачами „Свободи" за деяку непослідовність: у попередніх статтях та особливо в „Літературній Україні" я доволі рішуче критикував Л. Кучму за його інавґураційну промову, а тепер, бач, проголошую щось схоже на захоплення. Це перша „непослідовність". Друга полягає в тому, що в попередніх писаннях я виводив нашу економічну кризу із об'єктивних причин (колоніяльний характер промисловости, котра сьогодні всуціль збиткова), а тепер наголошую на суб'єктивних факторах: нерішучість у проведенні реформ, тривале тупцювання перед великим бродом тощо.

На своє виправдання мушу сказати: і в першому, і в другому разі особливих протиріч немає — правдою є те й те. Кучма після критики (безумовно, не лише моєї!) відразу ж схаменувся й навіть визнав, що в Україні ніхто не завдає дискримінації росіянам — все відбувається навпаки: продовжується деукраїнізація автохтонного населення. Було б наївно гадати, що Президент своєю волею негайно ж зупинить цей багатовіковий процес, але він висловив готовність діяти в цьому напрямку. Щодо поглиблення кризи, то тут також діють неоднорідні причини. Якби ми три роки тому відразу ж розпочали реформи, а не місили болото перед тяжким бродом, то сьогодні вже б одужували на жаданому березі, де панує справжній ринок, а не колгоспний базар. В чомусь винен і попередній Президент (при всіх добрих рисах він був людиною не досить рішучою, чого я ніколи не ховав), та, мабуть, не тільки він винен, бо сьогодні історія повторюється. На жаль, це так, хоч тепер її повторення виглядає смертельно.

І тут належить зупинитися на деяких діях новообраного Президента, які здаються мені не лише правильними, а єдино можливими, навіть рятівними. Ось переді мною Указ Президента з 10 листопада 1994 року про прискорення земельної реформи. Скажу з повною відповідальністю: якби ми мали такий Указ три роки тому, ми б сьогодні вже забули про кризу. Коротко про зміст Указу: він доволі обачно, можна сказати, ювелірно розмонтовує колгоспно-радгоспну систему і через ринок землі, що має виникнути вже наступного року, відкриває широку дорогу українському фермерству. Разом з тим він одразу ж робить колгоспних пенсіонерів заможними людьми, бо вони стають власниками земельних паїв, котрі мають право здавати в оренду, продавати тощо. Але...

І тут вилазить на поверхню те саме „але", яке не дозволяло зрушити з місця економічну реформу Л. Кравчукові: комуністична опозиція в парляменті, що завжди підтримувала балаканину з приводу приватизації, але ж не більше, ніж балаканину. Як тільки справа доходила до реальної приватизації, компартійна більшість негайно ж її бльокувала. Те ж саме відбувається сьогодні в новообраному парляменті, де комуністична опозиція і помолодшала, і знахабніла. Оговтавшись після заборони старої компартії, вона сьогодні згуртовано бореться за реабілітацію КПСС (їй мало дозволу на нову компартію!) — тієї самої КПСС, яка переробила на кривавий гумус мільйони і мільйони покірних, безсловесних громадян Совєтського Союзу. І хоч це нині здається майже неймовірним, їй ледве-ледве не вдалося досягнути своєї згубної мети. Безсоромна демагогія, навіть людоїдські погрози на адресу демократів сьогодні знаходять співчуття у глибинах розчарованого, задавленого нуждою народу. Я чув такий виступ одного з депутатів-комуністів: „Віддайте нам владу на три місяці. Ми розстріляємо, кого треба — і знову повернуться достаток та порядок". Мені здавалося, що ця людина буде негайно притягнута до карної відповідальности, — але ж ні, ніхто в парляменті на її страшний заклик не звернув уваги. Щоправда, дехто з демократів згадав про це у своїх інтерв'ю, та й по тому. Прокуратура цією справою не зацікавилася.

(Закінчення буде)

Подав В. Барагура

Схвальні відгуки на видавничу діяльність УПЛДМ

II

Товариство „Просвіта" із Чернівець:

„До початку навчального року при „Просвіті" відкривається читальня. Просвітяни краю радо вітають таку подію. Особливе зацікавлення в садівниць дитячих садків і вчителів початкових кляс шкіл, батьків, викликає розділ „Дитяча література". Серед книг цієї рубрики маємо 23 книжечки вашого УПЛДМ ім. Леоніда Глібова.

Ваші книги дуже помітні серед інших, мають гарне оформлення, надруковані на високоякісному папері.

Цим самим ви стаєте причетними до святої справи відродження української духовности.

Дай вам, Боже, доброго здоров'я й довгих, щасливих літ.

В міру можливости маємо намір вміщувати твори ваших літераторів у нашому журналику для дітей „Ластівка".

Методист-педагог із Кривого Рогу:

„Наступного дня після одержання я віднесла вашу посилку з дитячими книжками до середньої школи ч. 49, де колись вчилась. Школа в перспективі має бути українською національною. До кінця учбового року вирішили з дирекцією й бібліотекою провести виставку „Що читають українські діти за кордоном": уроки позаклясного читання та інші форми роботи.

В нас у місті 140 шкіл, на сьогодні вже дев'ять українських. Але в багатьох уже відкриваються кляси з українською мовою навчання.

Я пляную з першого вересня проводити двотижневі виставки надісланих книжок у кожній школі, щоб діти і вчителі могли безпосередньо доторкнутись до українських перлин дитячої літератури. По моїх обрахунках, до того, щоб посилка обійшла всі наші школи, потрібно два роки.

Плянуємо надрукувати рецензії-анотації на ці книжки, виконані викладачами курсу „Українська дитяча література" з педінституту. Та й нарешті будемо започаковувати традиційні „Свята української книжки" силами членів криворізького Товариства Української Мови „Просвіта".

Праці дуже багато. Для того й існуємо, щоб рухатись вперед, насамперед з дітьми — майбутнім України. Бо нам бракує національно-свідомих кадрів, особливо на Придніпров'ї. Або створюють посаду відповідального за національне відродження у районовому відділі народної освіти, а з приходом національно-свідомої особи в це „крісло" — посаду через чотири місяці ліквідують. Так було в нас у центрально-міському відділі.

Але ми не спимо. Українцям-вчителям треба згуртуватись. В єдності наша сила. Не всі на сході України це усвідомлюють..."

***

Голова Українського Відділу Всеслов'янського культурно-освітнього товариства в Акмолі у Казахстані пише:

„В липні 1994 року відбулася перша конференція українців північного Казахстану, де проживає понад 600,000 побратимів. Ми маємо намір створити виставку „Українська книжка в діяспорі".

З подякою ми отримали ваші рекомендації, куди звертатися за книжками в Україну. Але нам, забутим і покинутим на чужині, дуже хочеться відчути живу нитку духового єднання з родимцями всього світу. Від цього наша гірка доля й непевне майбутнє втрачають, хоч на час, свою болючість і фатальність.

Тому просимо вас кілька клунків з книжками, до яких ви мали дотик останнім часом з яскравою посвятою делеґатам конференції. Престиж конференції і її значимість для всієї діяспори від цього виростуть дуже високо".

Раїса Руденко

18-РІЧЧЯ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ

II

УГГ була інтернаціональною, тому, сказав Й. Зісельс, вона допомогла розвіяти той стереотип і ту упередженість щодо України і українців, які існували на Заході та й тепер подекуди ще існують. Борючись за права людини, УГГ виборювала права нації.

„Усе, що було живого в Україні, горнулося до неї, — сказав В. Чорновіл. — Вперше по стількох роках мовчання така нечисленна українська інтеліґенція заговорила про неволю і безправ'я людини і цілого свого народу". І большевицький режим вдався до арештів, звільнень з праці, залякувань, виключень з університетів тощо. Першими в лютому 1977 року були заарештовані Микола Руденко і Олекса Тихий. У квітні того ж року — Микола Матусевич і Мирослав Маринович, у грудні — Левко Лук'яненко, а відтак й інші. Тиск був такий шалений, що в 1981 році саморозпустилася Московська група, але Українська вистояла і продовжувала діяти в тюрмах, концтаборах і на волі, бо на місце арештованих приходили молодші й продовжували боротьбу. Продовжує вона діяти і тепер. Коли УГС переросла в УРП, то частина її членів об'єдналася в Український комітет „Гельсінкі-90", співголовами якого є Василь Лісовий, Василь Овсієнко та Юрій Мурашов.

Вечір тривав понад три години і закінчився закликом: „Отримавши незалежну Україну, не забуваймо оглянутися назад — з вдячністю згадаймо тих людей, які в лиху годину відстояли гідність українського народу перед світом, засвідчили його непереборну волю до свободи і незалежности". Василь Овсієнко назвав ці імена: Олесь Бердник — 11 років ув'язнення; Петро Вінс — один рік ув'язнення; Ольга Гейко — шість; Микола Горбаль — 16; Михайло Горинь — 13; Петро Григоренко — шість років психушок, помер у лютому 1987 року у вигнанні; Йосиф Зісельс — шість років ув'язнення; Віталій Калиниченко — 18; Іван Кандиба — 22; Святослав Караванський — 31; Зіновій Красівський — 22, помер 20-го вересня 1991 року; Ярослав Лесів — 16 років ув'язнення, загинув 9-го вересня 1991 року; Юрій Литвин — 22, помер у концтаборі 4-го вересня 1984 року; Левко Лук'яненко — 26; Володимир Малинкович, не був ув'язнений; Мирослав Маринович — 12; Микола Матусевич — 12; Михайло Мельник, покінчив життя самогубством перед арештом 9-го березня 1979 року; Оксана Мешко — 15 років позбавлення волі, померла 2-го січня 1991 року; Василь Овсієнко — 13; Леонід Плющ — 4 роки психушок; Оксана Попович — 22 роки ув'язнення; Богдан Ребрик — 15; Петро Розумний — 3 роки; Василь Романюк — теперішній Патріярх УПЦ КП Володимир — 20 років позбавлення волі; Петро Рубан — 18; Микола Руденко — 12; Надія Світлична — 4; Ірина Сеник — 19; Василь Січко — 3; його батько Петро Січко — 13; Іван Сокульський — 13, помер 22-го червня 1992 року; Василь Стрільців — 12; Ніна Строката-Караванська — 4; Василь Стус — 12, помер у концтаборі 4-го вересня 1985 року; Олекса Тихий — 14, помер у неволі 5-го травня 1984 року; Вячеслав Чорновіл — 15; Стефанія Шабатура — 8; Данило Шумук — 42; Юрій Шухевич — 42, незмінний секретар УГГ Раїса Руденко хоч і не оголошувала себе членом УГГ — все ж отримала 10 років позбавлення волі. П'ять членів УГГ померли в тюрмах і концтаборах, ще п'ять померли уже після звільнення.

Вже чотири роки як померла О. Мешко, а на її могилі досі немає пам'ятника. Вже є проєкт, вже пообіцяли з Кіровоградщини доставити ґраніт, але на його опрацювання потрібні гроші, тож учасники вечора постановили зібрати їх і наступного року обов'язково поставити пам'ятник цій надзвичайно мужній доньці України. А створений з її ініціятиви Український Комітет „Гельсінкі-90" взяв на озброєння оунівське гасло „Воля людині — воля народам!" і працює далі, бо хоч Україна своєю незалежністю розвалила імперію, та отой її агонізуючий залишок ще небезпечний. „Приклад УГГ надихає іти далі до повної перемоги", — сказав Ю. Мурашов.

Якщо оцінювати УГГ, то її треба ставити в ряд з тими організаціями, які боролися за українську незалежну державу і були ланцюгом в ланцюгу безперервности українського визвольного руху, вважає М. Горинь. Закінчився рух ОУН-УПА, з'явилися студенти 50-их років, потім група Лук'яненка, група Коваля, Гурного та інших. Ще Лук'яненка судили, а вже почали діяти брати Горині, Чорновіл та їх спільники. Заарештували їх — з'явилася УГГ. Не даремно в'язні говорили: „Доки в концтаборах є українські політв'язні — Україна ще не вмерла".

Теодор Крочак

ОДНІЄЇ НЕДІЛІ КВІТНЯ 1944 РОКУ

Присвячую моїм друзям українського визвольного резистансу, що загинули в ґестапівських катівнях у 1941–45 рр.

Як і кожного пропам'ятного ранку, однієї неділі квітня 1944 року, здавалось, що все йшло нормальним, зглядно анормальним, але шабльоновим способом так же само, як і день перед тим.

Ті самі понурі будинки, заколисані штучним спокоєм, не зраджували ідентичности своїх жителів, ті самі високі вежі з наїженими автоматами, готовими до вогнепальної дії, ті самі заелектризовані і яскраво освітлені дротяні загороди, а за ними хижі голодні вовчурі зі своїми провідниками, які нетерпеливо вичікували якоїсь жертви в подобі людини, щоб поласувати на сніданок.

Довкруги царювала дивна тиша, лише було чути якийсь зловісний невизначений шум і глухе тріскотіння, яке, як і вчора, вистрілювало з високих димарів і врізувалося глибоко в небо, що зображувало вогненні язики гігантських гадюк, а дим згущався і витворював якусь наче пухнасту шапку, намагаючись закрити перед світом те царство земного сатани, справжнє пекло на землі із знаменом зламаного хреста-свастики із „делікатною" назвою „Концентраційний табір Авшвіц".

Як і вчора, пролунали звуки таборового „ґонґу", і за хвилину понурі таємничі будинки перемінилися в людське різнонаціональне муравлище.

Як і вчора, чути голосні крики і лайки бльокових катів, які почали свої ранні побої невинних людей. Стогін, плач і молитви мовами світу, того пропам'ятного ранку, однієї неділі квітня 1944 року.

Та дещо інакше зустрічали цей ранок в'язні 17-го бльоку, якими були виключно українські політв'язні. Вибігаючи на площу, українці тиснули собі руки, обнімалися, цілувались і один одного півголосом вітали „Христос Воскрес!" або „З Воскресінням Христовим бажаю тобі" і т. д. Тут і там було чути „Христос Воскрес" і відважна відповідь — „Воскресне Україна!"

В багатьох були замітні непримиренні сльози, які вперто тиснулися на волю, інші витирали носи, а ще інші пробували розвеселити братство і щоб у великородинній атмосфері, так як в нормальних обставинах, зустрічати цей великий містичний день Воскресіння Христового. Поміж в'язнями були також наші священики о. Юрій Ковальський і о. Михайло Климчак, які підходили до кожного в'язня особисто, ділилися з кожним білим сухарем, що символізував великодню паску, і обдаровували кожного щирими словами потіхи і розради.

Хоч для багатьох в'язнів це був перший Великдень поза рідною хатою, все одно було особливо важко пережити іронію людського життя — зустрічати це велике свято перемоги життя над смертю, перемоги правди над злом — і тут же, дивлячись у сторону небосхилу, крізь щілини димових хмар, що нависли понад дахами понурих бльоків, можна було побачити перші промені сходячого сонця, які, стрінувшись з вогненними язиками, що постійно палали з великих димарів, витворювали жахливу мозаїку жорстокого конфлікту. Бо чи ж можна погодити проміння сонця, цього божественного джерела життя, з вогнепалаючими димарями крематоріїв, крізь які, згідно з таборовим жарґоном, тільки душі продісталися на волю.

Знову понеслися пронизливі звуки „ґонґу". Це був знак для „команд" на вихід до праці. Деякі „командо" працювали теж у неділю, до однієї з них належав і я.

Треба згадати, що приїхавши вісім місяців тому із львівської тюрми до Авшвіцу, наша зорганізована група українців відбула перші шість місяців важкої виснажуючої праці при будові дороги і моста через річку Соля. Завершенням цієї роботи в призначеному часі ми здобули для себе так званий „бефорцуґ", а це давало певні привілеї для приділу до ліпшої праці. Я попав з малою групою до „командо" під назвою „Ґемайншафт ляґер" — це ж і була назва маленького цивільного табору, який був збудований на терені системи Авшвіцу, в якому жили цивільні спеціялісти і службовці. Наше „командо" технічно обслуговувало цей табір.

Тому що за порадою добрих старших товаришів я зареєструвався як механік, хоч тоді визнавався на механіці „як вовк на звіздах", на мене поклали відповідальність за технічну справність цього табору. Згодом я довідався, що мій помічник, мабуть, такий самий „механік" як і я, пішов до пивниці, де були розміщені огрівальні апарати, і стоячи по кістки у воді, пробував змінити електричний запобіжник і там же з нього залишився почорнілий кістяк. Та все ж таки, навіть в таких обставинах, при Божій помочі, при максимумі сили волі і здоровому інстинкті самозбереження, можна було давати собі раду.

Куди гірше, однак, була справа з нашими „охоронниками". Це були переважно молоді типові гітлерівці, вихованці СС. Особливо один із них, знаний як Ганс Райнгард, залишиться надовго в пам'яті тих, що мали з ним „конфронтацію".

Як і кожний деспот, Ганс мав свою улюблену звичку садизму. Він часто знаходив собі жертву, байдуже чи була на це причина чи ні. Він звичайно ставив свою жертву перед цілим „командом", вдягав боксерські рукавиці, робив довгий ритуальний обхід довкола своєї жертви, міряючи її хижим поглядом з усіх сторін, тоді підступав близько, нахилявся майже до обличчя і преспокійно давав лекцію про великі саботажі, які в'язні творили на шкоду Третього Райху, і тут же, зовсім несподівано, блискавично наносив удар в найболючіше місце, після чого людина звичайно втрачала на деякий час притомність. Ганс заслужено придбав собі звання ката і українонищителя. Про Ганса Райнгарда кружляли різні поголоски, а одна, хоч непідтверджена, але дуже правдоподібна. Отже Ганс народився в німецькій колонії в Басарабії. Батько від початку був гітлерівським партійцем, мати мала б бути свідома і глибокорелігійна українка. Мати виховувала Ганса в юні роки на релігійно-християнських засадах. Батько, під впливом блискучих гітлерівських перемог, здобув душу і амбіцію молодого Ганса і створив з нього завзятого гітлерівця. До родинного розламу прийшло тоді, коли мати рішуче протиставилась тому, щоб її одинак служив в елітарному корпусі СС „Ваффен".

Військові товариші Ганса, знаючи його родинне походження, при кожній нагоді давали йому відчути, що він є неповновартісний німець. Це, мабуть, так неґативно вплинуло на його молоду амбіцію, що він почав садистично нищити все, що ненімецьке, а зокрема все, що носило назву „українець".

Маршируючи, отже, до праці в цей холодний погідний ранок мого першого Великодня в кайданах, я вперше відчув брак, болючий брак чогось рідного, чогось близького. Це вперше я відчув справді душевну порожнечу, а це таке почуття, що є початком психічного заломлення та що в таких умовах є рівнозначне з самогубством. Я пробував себе відшукати, відновити завзяття, мужність і силу волі.

Найкращий вихід у таких випадках я знаходив у щирих молитвах. Цю спасенну звичку я прийняв від о. Юрія Ковальського, який під час знущань і наруг завжди шептав молитви.

У молитвах я перенісся думками в минуле. Неначе живі чудові картини пересувалися в моїх думках... Я пригадав свою родину, братів, сестричку, як старанно виряджала нас наша мати на Воскресну Утреню. Передо мною рідне село, церква і врешті із сотень грудей зноситься грімка могутня воскресна пісня „Христос Воскрес із мертвих!" Загриміли постріли з моздірів разом з радісним гомоном дзвонів, які сповіщали світ про добру новину. Перед моїми очима з'явилася велична постать старенького пароха, який, як і завжди, служив Святу Літургію. А відтак родинний великодній сніданок, де улюблений батько, авторитет родини, ділився з нами свяченим яйцем. А потім біля церкви безконечні, наповнені незрівняною красою і дзвінкими дівочими голосами чудові гагілки, веселі хлоп'ячі забави. А дзвони не втихали...

Я нараз прокинувся наче з глибокого чарівного сну. Останні картини цього чудового фільму примеркли, а відтак повільно зникали як міраж. Повільно, піднісши очі вгору, я знову став віч-на-віч з жорстокою дійсністю. В грудях запекло, стиснуло в горлі, до очей тиснулися сльози.

(Закінчення на стор. 3)

Відвідини...

(Закінчення зі стор. 1)

Зор'яна Сохацька мисткиня і учителька, відома із своїх праць на батіку, розповідає нам у щирій розмові про відвідини цілої групи та її завдання. Отож приїхали вони сюди, представники Міської Ради в Калуші та учительки, на запрошення американської організації, що має назву „Сила дружби" (Friendchip Force), щоб оглянути школи та запізнатися із адміністрацією малих міст в Ню Джерзі і в Огайо. Перша їхня зупинка була у Мілвіллі, Н. Дж., де прийняли їх в гостинному домі Степана Мусія, що вже двічі їздив в Україну навчати англійську мову із програми, яку провадить Український Народний Союз, а один раз був учителем саме в Калуші і там нав'язав дружбу з тамошніми провідниками міської адміністрації, а особливо учителями. Але запрошення групи з Калуша наступило після того, як у жовтні минулого року саме в Калуші відбувся Міжнародний семінар для вивчення проблем занечищення довкілля, що є для Калуша із його хімічною промисловістю великою проблемою.

Група відповідальних членів управи міста приїхала до ЗСА на кошт Львівського відділу славного Фонду „Відродження", що так щедро допомагає освіті і поїздкам на Захід українських громадян із різних галузей науки і адміністрації.

Перший тиждень в ЗСА група перебувала у С. Мусія та мала нагоду познайомитися із адміністрацією Мілвіллу, а передусім з його шкільництвом, з посадником цього містечка та іншими діловими особами. Це дало нагоду пізнати структуру міської адміністрації, комунальної господарки та шкільництва, розпочинаючи від садочків.

З. Сохацька розповідає з теплотою та незахитаним подивом про гостинність С. Мусія, якого звичайний припадок зв'язав із мешканцями Калуша та дав тепер нагоду віддячитися за цю гостинність, яку він зустрів у часі навчання англійської мови.

Але не менше тепло розповідає вона про другий тиждень перебування в ЗСА, де ціла група була на відвідинах в Дейтоні, Огайо, як гості американських членів „Сили дружби". І там мали вони нагоду, впізнати адміністрацію міста, мали зустріч у посадника Дейтону, відвідали музей авіяції, місцеві школи та коледжі. Для представників Калуша було дуже цікавим пізнати життя пересічної американської родини, бо там вони жили поодиноко в чисто американському середовищі, а при тому обсервувати адміністрацію міста, систему податкову, господарську структуру, спосіб перерібки сміття та стереження чистоти довкілля. З. Сохацька підкреслює надзвичайну гостинність американського населення, сердечне прийняття та опіку членів організації „Сила дружби", що всецілo взяли на себе видатки, зв'язані із перебуванням групи з Калуша в ЗСА. Вона, як художниця, мала нагоду відвідати численні музеї і багато цікавого та нового для неї побачити.

Посадник Біверкрік, біля Дейтону, Пол Нанніґен з посадником Калуша Романом Сушком.

З її оповідання стверджуємо без сумніву, що делеґація Калуша мала дуже успішне перебування в ЗСА та багато скористала. Слухаючи її розповіді, стверджуємо, що усі такі групові відвідини ЗСА, для певних точно означених цілей приносять беззастережну користь і їх треба вітати. Одне при тому насувається „але", а це факт, що загал і зорганізована українська громада так мало знає про різні фінансовані американцями групи, що перебувають в ЗСА, або дізнається про них просто припадково, чи через приватні знайомства.

Тут, як і в загальній опіці та переліку приїжджих з України, відбивається тепер дуже некорисно брак допоміжних центральних організацій, які цим займалися б.

Одніеї...

(Закінчення зі стор. 2)

На щастя, різкий свисток конвоїра дав знак до праці. Я пішов до одного бараку, щоб поправити електричні контакти і вкрутити нові жарівки. Цивільні жителі цієї кімнати, мабуть, також пішли до праці.

На столі біля вікна я побачив гарний радіоприймач. Без найменшої надуми я простягнув руку, щоб включити радіо, але на хвилину завагався. Свідомість того, що я наражаюся на жорстокі консеквенції — до мене якось не доходило. Йдучи назустріч моїм почуванням у даному моменті, я включив радіо. Мною потрясло немов електричний струм! З радіоприймача понеслася чудова знайома мелодія, сольо сильного баритона, що на тлі мішаного хору надхненно співав „Вірую".

Спочатку я стояв як загіпнотизований, аж згодом, коли цілий хор заспівав „Свят, Свят, Свят — Господь Саваот", я усвідомив собі, що це є напевно великодня радіопередача української Літургії.

Я зняв шапку і впав на коліна перед радіоприймачем як перед чудотворною з'явою.

Набожні голоси священиків, могутність і гармонійність чудового хору та цілковита краса нашої української Літургії сильно вдарили по струнах найніжніших почувань моєї збоеної душі. Зі мною діялось щось таке надзвичайне, чого не в силі описати.

Мої груди розривав жар, серце билося, наче пробувало вирватися на волю, по обличчі спокійно спливали гарячі сльози радости, а на душі стало так легко і солодко, чого я ніколи не забуду.

Дякуючи Всевишньому за ту велику ласку, я щиро молився і не стямився, як Свята Літургія закінчилася. Не знати як довго я клячав би ще, але відчув, що чиясь рука простягнулась понад моє плече і виключила радіоприймач.

Я стрепенувся, став на ноги, повернувся, а передо мною стояв Ганс Райнгард. Я виструнчився і преспокійно дивився прямо в очі Гансові, сподіваючись жорстокого покарання, і тут я помітив, що Ганс тримав свою шапку в руках. Він помітно уникав зорового контакту зі мною, він поспішно надягнув шапку, повернувся і приспішеною ходою вийшов з кімнати. Як довго він був у кімнаті і як довго стояв за моїми плечима, слухаючи цього чудового Богослуження, я не знаю. Що діялось в його голові, душі, серці і сумлінні, цього, крім нього, ніхто не знає.

Знаю, одначе, що він не тільки не покарав мене, але я ніколи вже не бачив його у боксерських рукавицях.

Я знаю ще одну незаперечну правду, а саме, що немає в світі таких кайданів, які скували б віру Христову, а будучи в кайданах, щойно тоді я впевнився, пізнав і оцінив ту велич, силу і душевне багатство нашої віри, наших традицій і нашої Української Церкви!

Нерозірвана струна любови

(На відхід у вічність „нанашки" Іванни Яросевич-Калинич)

„Нанашкою" звали „хресну" матір на Підгір'ї... або тих осіб, що їх люблено і шановано.

Такою була моя нанашка – Іванка. Коли після відходу в потой-бік я думаю про неї, коли пробую змалювати її портрет у моїй душі, то бачу радісне обличчя овіяне авреолем любови і посвяти.

Мабуть за те наділив Господь мою добру нанашку довгим життям та подарував їй єдиного сина, що такою ж любовю та відданістю піклувався нею щодня. Зокрема тоді, коли недуга охопила її.

Шляхотна любов горіла завжди в її серці до України, зокрема до цієї частини землі, де вона провела молоді р-ки. Там де береги срібнолетного Сяну, закосичені верболозами, чидовий кутчок Підгір'я. Не даром звали його Райське.

Посвятою та вірною любов'ю були сповнені її дні подружнього життя. Вона була дружиною українського патріота, їмостею–добродійкою о.Теофілія Калинича,який залишив її вдовою,мабуть близько 40 літ тому.

Не розірвалася ця божественна струна любови від жалю, коли вона як мати виряджала свого єдиного сина, молоденького юнака–дивізійника боронити рідний край. Коли син повернув щасливо (бо молилася за те щоднини), то ще більшою струною погідности і любови огорнула його... Ця безмежна любов материнська облегшує йому і тепер (після фізичної розлуки) тягар самітности, бо залишився сам „як палець".

Сплітаю вінок із слів
простих, щиреньких.
На Райську дорогу ще й
свічу;
Свічечку біленьку – за душу
чистеньку,
Що прийняла вічну
нагороду.
Сплітає вітер – віночок з
цвітів,
На приходстві Райського –
до Раю
Благословення
шле земля Надсяння , Хай
з Богом вона спочиває !

Вітає у засвітах свою вірну дружину о.Теофілій і каже:

Іванко, Ти відбула на
землі
Розлуки прикрий час...
Але тепер вже ніщо
Не розділить нас.

Цвіте синьою тугою сум сина Любомира... рівнож вдячним почуттям за материнську ласкавість, ніжність та погідність.

Хто нас зупинить,
Коли любимо ?
Цю струну Божу
Ніхто не розірве !

Навіть тоді, коли
Фізично губимо...
Струна любови
В душах наших живе !

Ярина Зоряна

Вшанування 10-ої річниці смерти Патріярха Йосифа

Невіджалувану десяту річницю відходу у вічність св. п. Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого Українське Патріярхальне Товариство, Відділ в Ню Йорку, відзначив жалібною Панахидою в церкві св. Юра, яку відслужив парох церкви о. Патрикій Пащак, ЧСВВ, при співучасти хору ім. Митрополита Андрея Шептицького та святочними ширшими сходинами, що відбулися в неділю, 18-го вересня ц. р., в залі Наукового Товариства ім. Шевченка. Пам'ять Великого Ісповідника, В'язня Христа — притягнула широке коло нюйоркської громади, мирян, членства та поклонників Первоєрарха Української Католицької Церкви та її Патріярха, щоб вшанувати, пригадати його життєвий шлях, хресну дорогу та глибоко пророчі слова його Завіщання.

Святкові Сходини відкрив голова Відділу Юрій Малаховський молитвою і однохвилинною мовчанкою в пошану духовного провідника Української Католицької Церкви. Вичерпану, добре опрацьовану доповідь виголосив голова Крайового Патріярхального Товариства інж. Олександер Пришляк. Доповідач накреслив сильветку Патріярха від молодого юнака, глибокого Богослова, науковця, ректора Богословської Академії у Львові, Єпископа, наслідника Митрополичого Престолу після смерти Слуги Божого Андрея Шептицького, до в'язня-каторжника за Христову віру московсько-сибірських концтаборах аж до чудесного звільнення Провидінням Божим. Дальші етапи життєвого шляху — відродження Української Помісної Церкви на поселеннях і материку, під Його впевненою, твердою батьківською кермою. Немов на фільмовім екрані, чергувалася картина за картиною з життя непересічної людини, велетня духа, вдумливого богослова-науковця та борця за права Української Помісної Церкви та українського народу. Прозвучали віщі слова Завіщання Блаженійшого Патріярха Йосифа, а доповідач наголосив потребу здійснення ідей і візії Великого Ісповідника для завершення Української Католицької Церкви належним їй Патріярхатом. На закінчення доповідач прорецитував вірш поета Богдана Стефановича, присвяченого Патріярхатові.

З мистецьким словом виступив член Студії мистецького слова Лідії Крушельницької, Орест Кебало, виголошуючи поезію Є. Крименка „Патріярх в соборі". У задумі та повазі прослухали присутні виступів, які пригадали й наблизили вже історичну постать Великого Патріярха, Кардинала Йосифа та його ідеї, що чекають свого завершення.

Оксана Луцька

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

Реакція у Дітройті на зневагу України у програмі „60 хвилин"

Як відомо, в неділю, 23-го жовтня ц. р. на телевізійній програмі „60 хвилин" станції Сі-Бі-Ес було зневажено Україну і все, що українське. Ціллю програми було при помочі неправди і перекручення фактів зневажити не лише нас усіх, але й наших світлих церковних і світських провідників під покришкою мнимих і неправдивих переслідувань жидів в Україні. Такої зневаги якоїсь нації мабуть в Америці ми ще не бачили. Тому саме реакція на ці інсинуації була швидка і, віримо, ефективна.

У четвер 27-го жовтня ц.р., з ініціативи Метрополітального Відділу Українського Конгресового Комітету Америки було скликане протистаційне віче у приміщенні Українського Культурного Центру. Присутніх понад 500 осіб заслухали вичерпні інформації від голови УККА м-ра Бориса Потапенка і голови УАКРади Зенона Василькевича. Член управи УККА Марко Супрун прочитав уривки протестних листів амбасади України та інших центральних організацій, включно з листом від рабина з Ню Йорку. У наших обох парафіяльних школах Непорочного Зачаття, початковій і середній, був контест на найкращу відповідь до станції Сі-Бі-Ес. Пешун контесту Ілля Ксенос прочитав гарно і річево скомпанованого листа. На таблицях було розвішено більше листів написаних нашими учнями. Для інформації тих, які тієї програми не бачили, було ще раз висвітлено цю горезвісну програму. Присутнім було роздано протестні заяви, також пропоновано тексти листів до телевізійної станції. Усе це було розповсюджене до бюлетенів усіх вісьмох парафій на терені Дітройту. До присутніх було прохання листовно і телефонічно протестувати проти цієї зневажливії дії нас усіх передачі. Через кілька днів голови УККА і УАКРади мали у вужчому колі зустріч з конґресменани Дейвидом Боньором і Сендером Левіном. Обидва конґресмени висловили їхнє обурення з приводу такої зневажливої програми і обіцяли всебічну підтримку у міру їхньої можливости для направлення заподіяної шкоди.

Під час віча було узгодження, щоб вимагати від станції Сі-Бі-Ес перепрошення України за заподіяну кривду, а також щоб на тій самій станції було призначено такий самий час для речників України для вияснення неправдивих закидів. Остаточне наладнання цієї справи залишено для Уряду України та наших обидвох централь в Америці. Листа з підписами усіх присутніх було переслано разом із супровідним протестним листом до станції Сі-Бі-Ес

Зенон Василькевич.

Бабич...

(Закінчення зі стор. 1)

карбованців. Фахівці йому відповіли, що банкірів ні в чому звинуватити не можна, бо дивіденду з'їла інфляція. І таких клієнтів тисячі. Всі вони виявилися „жертвами інфляції". Ніхто цих громадян не захищає і тому В. Бабич, Андрій Лясота та Олександер Гончаров створили українську Асоціяцію Довірчих Товариств, інвестиційних фондів і компаній, з метою якось впливати на подібну сферу бизнесу, оскільки вже підірвано довір'я до серйозних комерційних структур.

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1994 року кінчається з 30-им грудня. Тому аплікації нових членів приймаємо Головна Канцелярія тільки до 30-го грудня 1994 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 30-го грудня 1994 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів.

не пізніше, як вполудне 30-го ГРУДНЯ 1994 РОКУ

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1994 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у П'ЯТНИЦЮ, 30-го ГРУДНЯ 1994 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Повідомляємо, що з днем **15-го вересня ц.р.** обов'язують такі **нові відсотки** за пенсійні конта:

ANNUITIES, чи IPA:

6¼ у випадку **одноразової вплати**
6% у випадку **гнучких вплат.**

Повищі відсотки є ґарантовані на один рік. Оподаткування відсотків є відрочене.

Для отримання дальших інформацій телефонуйте на число:

у Н.Дж. 1(201) 451-2200;
в Огайо 1(216) 888-4919;
у Па. 1(215) 887-8823, або на безплачне число: 1(800) 253-9862.

Або виповніть купон і перешліть до УНС на адресу:

UNA, 30 MONTGOMERY ST., JERSEY CITY, N.J. 07303

Головна Канцелярія УНСоюзу

До Головної Канцелярії УНСоюзу:

Прошу дати мені вияснення про пенсійні конта
— ANNUITIES —

Ім'я і прізвище (латинкою) ....
Адреса ....
Телефон ....
Найкраще кликати мене в такій порі ....
Зацікавлений/а в ....
....
....
....